

Василевська-Березіна Людмила Олексіївна, що писала під літературним псевдонімом Дніпрова Чайка народилася 1 листопада 1861 року в с. Карлівка (нині - Зелений Яр Доманівського району Миколаївської області) у родині священика. Дитинство та молодість її проминули на Півдні України. Закінчивши Одеську гімназію у 1879 році, Л. О. Березіна розпочала педагогічну діяльність спочатку як приватна вчителька, працювала у сільських школах Херсонської губернії.

В 1885 р. в одеському альманасі "Нива" було вперше надруковано два вірші Дніпрові Чайки ("Вісточка" й "Пісня") та оповідання "Знахарка". Всі три твори були відмічені І. Франком. В цьому році вона приїжджає до Херсону, де її чоловік займав посаду губерньського статистика, вона й тут пише вірші, оповідання, лібрето дитячих опер. Письменниця деякий час перебувала і в Криму (1886), де з'явилися "Морські малюнки", що свого часу користувалися значною популярністю.

Починаючи з 1887 р., письменниця друкується здебільшого в періодиці Західної України (альманах "Перший вінок", журнали "Дзвінок", "Правда", "Зоря"), випускає цикл "Морські малюнки". Особливий інтерес у сучасників і найвищу оцінку критиків викликали поезії в прозі: "Морські малюнки", "Тень несозданных созданий", "Дві птиці", "Морське серце", "Тополя", "Хвиля".

Відома Дніпрова Чайка і як дитяча письменниця. Для дітей вона писала казки, вірші, лібрето дитячих опер ("Коза-дереза", "Краплі-мандрівниці", "Пан Коцький", "Весна-красна"). Довгі роки творчі зв'язки єднали Дніпрову Чайку з основоположником української музичної культури М.В. Лисенком. Саме на лібрето Дніпрові Чайки композитор створив свої три дитячі опери.

На 80-90-ті роки припадають найкращі поетичні та прозові твори Дніпрові Чайки. Саме в цей час письменниця пише поезію "Роковини" під величезним впливом "Кобзаря" Т. Шевченка.

У 1903-1905 рр. в Херсоні Дніпрова Чайка була активним членом організації допомоги політичним в'язням. За пропаганду антиурядової літератури, а також за твори антидержавного спрямування письменницю було заарештовано.

У 1908 р. письменниця переїжджає до Києва. Тут вона перебуває в товаристві М.Лисенка, М.Коцюбинського, М. Заньковецької, А.Кримського. В 1909 р. Дніпрова Чайка захворіла і виїхала на лікування в Одесу, де й перебувала до 1911 р. Невдовзі вона тяжко захворіла. Писати змогла вже тільки протягом 1918-1920 рр. Це були дитячі твори та мініатюра "Дві крапельки".

Згодом переїжджає до доньки Оксани в с. Гарманівку на Київщину, де й живе до самої смерті. Померла Дніпрова Чайка 13 березня 1927 р. й похована у Києві на Байковому кладовищі.

Твори Дніпрові Чайки

- Дніпрова Чайка. Твори / Дніпрова Чайка. – К. : Дзвін, 1919. – 126 с.
- Дніпрова Чайка. Твори / Дніпрова Чайка. - К. : Держлітвидав УРСР, 1960. - 511 с.
- Дніпрова Чайка. Дівчина – чайка / Дніпрова Чайка. - К. : Веселка, 1968. - 12 с.
- Дніпрова Чайка. Народні пісні з голосу Дніпрові Чайки та в її записах / Дніпрова Чайка. – К. : Муз. Україна, 1974. – 215 с.
- Дніпрова Чайка. Вибрані твори / Дніпрова Чайка. - К. : Дніпро, 1987.-279 с.
- Дніпрова Чайка. Проводи Сніговика - Снігуровича : вірші, поезії в прозі, оповідання, казки, п'єси / Дніпрова Чайка. - К. : Веселка, 1993. - 271 с.
- Дніпрова Чайка. Казки. Оповідання. Вірші / Дніпрова Чайка // Література рідного краю: посібник-хрестоматія. - Миколаїв, 1994. - С. 74-108.
- Дніпрова Чайка. Епістолярна спадщина Дніпрові Чайки / Дніпрова Чайка // Слово і час. - 1997. - №2. - С. 17-19.
- Дніпрова Чайка. Дівчина – чайка : легенда / Дніпрова Чайка // Рідне слово: хрестоматія. Кн.1. - К., 1999. - С. 373-375.
- Дніпрова Чайка. Вибране / Дніпрова Чайка // Дніпрова Чайка : відома і невідома / Л. Ржепецький - Миколаїв, 2001 .- С. 12-61.
- Дніпрова Чайка. Проводи Сніговика-Снігуровича : для молодшого та середнього

шкільного віку / Дніпрова Чайка ; упор., авт. передмови О. Колініченко. - К. : Школа, 2009. - 208 с. : іл.

Про життя та творчість Дніпрової Чайки

- Більчук, Б. Дніпрова Чайка : [біограф. довідка] // Українські та зарубіжні письменники : розповіді про життя і творчість / Б. Більчук. - Тернопіль : Підручники і посібники, 2007. - С. 46-47.
- Бойченко, В. Дніпрова Чайка з Прибузького степу / В. Бойченко // Щотижня. - 1999. - 18 листоп. - С. 4.
- Бойченко, В. Крила таланту й любові! / В. Бойченко // Ленінське плем'я. - 1989. - 16 черв.
- Водяна, Л. Дніпрова Чайка / Л. Водяна // Південна правда. - 1992. - 14 берез.
- Голобородько, Я. Твори і герої Дніпрової Чайки / Я. Голобородько // Дивослово. - 2004. - №11. - С. 72-76.
- Дніпрова Чайка : [біограф. довідка] // Література рідного краю: посібник - хрестоматія. - Миколаїв, 1994. - С. 71-113.
- Дніпрова Чайка : [біограф. довідка] // Література рідного краю : письменники Миколаївщини : посібник - хрестоматія / Ред. Н.М. Огренич. - Миколаїв : Видавництво МОІПЛО, 2003. - С.26-28.
- Дніпрова Чайка з Прибузького степу // Миколаївщина в історії України : (книга для читання з краєзнавства). Ч. 2 / ред. Н. М. Огренич ; упор. В. П. Бойченко. - Миколаїв : МОІППО, 2009. - С.56-58.
- Дніпрова Чайка : [біограф. довідка] // Письменники Радянської України, 1917 - 1987 : бібліографічний довідник. - К., 1988. - С. 190.
- Дніпрова Чайка : [біограф. довідка] // Рідне слово: хрестоматія. Кн.1. - К., 1999. - С. 371-373.
- Дніпрова Чайка : [біограф. довідка] // 120 розповідей про письменників / Я. П. Кодлюк, Г. С. Одинцова. - К. : Наш час, 2006. - С. 38-40.
- Дніпрова Чайка : [біограф. довідка] // Українські та зарубіжні письменники : розповіді про життя і творчість / Б. Більчук. - Тернопіль : Підручники і посібники, 2007. - С. 46-47.
- Дніпрова Чайка : [біограф. довідка] // УРЕ. - 2-е вид. - К., 1979. - Т. 3. - С. 393-394.
- Дніпрова Чайка: художні пошуки в поезії та прозі // Письменники Миколаївщини : літературно-критичні матеріали до курсу "Літературне краєзнавство": навч. посіб. / Л. В. Старовойт. - Миколаїв : Іліон, 2007. - С. 15-22.
- Зажерило, А. Дніпрова Чайка: життя і творчість. Людмила Олексіївна Березіна-Василевська / А. Зажерило // Українська література в загальноосвітній школі. - 2005. - №12. - С. 37-39.
- Камінчук, О. Поетеса у прозі, прозаїк у поезії: художня специфіка творчості Дніпрової Чайки / О. Камінчук // Українська мова й література в середніх школах, гімназіях, ліцеях та колегіумах. - 2005. - №3. - С. 150-154.
- На крилах Дніпрової Чайки : до 150-річчя від дня народження Дніпрової Чайки (1861-1927) // Календар знаменних і пам'ятних дат. - 2011. - № 4. - С. 65-72. - Библиогр.: с.70-72.
- Пінчук, В. Дніпрова Чайка / В. Пінчук // Укр. літ. енциклопедія. - К., 1990. - Т. 2. - С. 74-75.
- Пінчук, В. Шануймо свої самоцвіти / В. Пінчук // Проводи Сніговика - Снігуровича : вірші, поезії в прозі, оповідання, казки, п'єси / Дніпрова Чайка. - К, 1993. - С. 5-12.
- Ржепецький, Л. Дніпрова Чайка : відома і невідома : навч. посіб. / Л. Ржепецький. - Миколаїв, 2001. - 61 с.
- Ржепецький, Л. "Мій час настане..." / Л. Ржепецький // Радянське Прибузжя. - 1996. - 29 жовт.
- Ржепецький, Л. " На славу новую..." / Л. Ржепецький // Слово Просвіти. - 1999. - № 13. - С. 11.
- Ржепецький, Л. " На славу новую" : Слова - квіти у вінок пам'яті Дніпрової Чайки / Л. Ржепецький // Український Південь. - 1998. - 10 груд.
- Ржепецький, Л. "Час мій настане..." / Л. Ржепецький // Радянське Прибузжя. - 1997. - 21 жовт.
- Щербакова, Л. Дніпрова Чайка / Л. Щербакова // Говорить і показує Україна. - 1997. - 16 жовт. - С. 5.

